

Retten til at have eller ændre sin religion eller tro

Det første kerne-aspekt ved religions- eller trosfrihed er retten til frit at have, beholde, ændre eller forlade éns religion eller tro. Det drejer sig om éns personlige overbevisninger, og kaldes den indre dimension af religions- eller trosfrihed.

Retten til at have eller ændre éns religion eller tro er en uindskrænket* ret. Det betyder, at ifølge international ret kan denne ret aldrig begrænses. Hvad enten man er kristen, muslim, bahá'í, yazidi eller ateist, hvad enten man bor i Singapore, Sverige eller Sudan, hvad enten der er fred eller krig, og uanset hvad religiøse eller politiske ledere siger, har du og alle andre mennesker retten til at beholde og værne om din tro**, eller til at skifte den ud, eller være ikke-troende.

Selvfølgelig er der mange mennesker der oplever, at denne uindskrænkede ret krænkes og at de bliver straffet eller angrebet på grund af deres religion eller overbevisning - af regeringer, familie-medlemmer eller af grupper i samfundet*.

Nogle regeringer forbyder bestemte religioner eller overbevisninger. Falun gong er form for buddhistisk tro og praksis, som er forbudt i Kina. Falun gong-udøvere har måttet døje med fængsling, tortur, tvangsarbejde og genopdragelseslejre* med det sigte at tvinge dem til at opgive deres overbevisning.

I Eritrea er der kun fire statsanerkendte religioner, og mennesker, der bekender sig til ikke-godkendte religioner såsom Pinsebevægelsen og Jehovas vidner, er blevet mødt med hårde straffe.

Det måske mest almindelige eksempel på krænkelser af retten til at have en religiøs overbevisning er hadforbrydelser, hvor volds ofre konfronteres på grund af deres religiøse identitet eller overbevisning.

De bliver angrebet, fordi de har en bestemt religion eller overbevisning. I Frankrig er antallet af hadforbrydelser som overfald, chikane eller alvorlig vold rettet mod muslimer steget med 250% i 2015, hvor der er registreret 336 tilfælde. Og antallet af hadforbrydelser mod den jødiske menighed* forblev højt med 715 rapporterede hadforbrydelser.

I dele af Mexicos landdistrikter har protestantiske kristne været udsat for vold eller er blevet fordrevet fra deres jord af lokalsamfundets ledere*, der ønsker at bevare en traditionel katolsk-kristen religiøsitet.

I mange lande er religiøs identitet, national identitet og statens identitet tæt forbundne. I sådanne tilfælde kan religiøse minoriteter og mennesker, der forlader majoritetens religion, inklusive ateister, blive betragtet som illoyale over for nationen eller endda som en trussel mod landets sikkerhed.

Den ukrænkelige ret til at forlade éns religion eller tro bliver ofte tilsidesat.

Indonesien har love om religionsfrihed, men disse love beskytter kun mennesker med bestemte religioner: Islam, katolsk og protestantisk kristendom, buddhisme, konfucianisme og hinduisme. Ateisme er ikke omfattet.

I en alder af 30 år har Alex Aan, som har muslimsk baggrund, afsonet en fængselsdom på to-et-halvt år og er idømt en bøde på 11.000 amerikanske dollars for at skrive "gud eksisterer ikke" og oprette en ateistisk Facebook-side. Aan blev anklaget for at have udbredt information rettet mod at opildne religiøst had eller fjendtlighed, for at have spredt blasfemisk indhold på internettet og for at have opfordret andre til at blive ateister.

Aan blev pryglet af vrede folkemængder og udstødt af sin *menighed på trods af, at han skrev en offentlig undskyldning på sin Facebook-side.

I Iran kan mennesker, der konverterer til kristendommen fra islam risikere hårde straffe, specielt hvis de er involveret i uregistrerede husmenigheder. I juli 2017 blev fire konvertitter idømt ti års fængsel, anklaget for at have "handlet mod landets sikkerhedsinteresser". Tre af dem er også blevet idømt 80 piskeslag for at have drukket altvin, idet regeringen stadig betragter dem som muslimer, og det er ulovligt for muslimer i Iran at drikke alkohol.

Ofte bruger politiske og religiøse ledere deres egen fortolkning af hellige skrifter eller religiøse lovtraditioner til at retfærdiggøre forbud mod og straffe for at forlade majoritetens religion eller for at være tilsluttet bestemte grupper. Sanktionerne kan være dødsstraf, fængsling, afskedigelse fra arbejdet eller få annulleret sit ægteskab og miste forældremyndigheden over sine børn.

Et antal lande med muslimsk majoritet, bl.a. Saudi-Arabien og Pakistan har sådanne juridiske begrænsninger i retten til at forlade islam. Men sådan er det langt fra alle steder. For eksempel udgør muslimer i Sierra Leone omkring 70% af befolkningen og de kristne 20%, og selvom religion her er et meget offentligt anliggende, er den ikke politiseret, og konverteringer i begge retninger er helt almindelige.

Den slags problemer er ikke begrænset til lande med muslimsk flertal. I dele af Den Centralafrikanske Republik har såkaldte anti-balaka-militser benyttet dødstrusler til at tvinge medlemmer af den muslimske minoritet til at blive kristne.

Og adskillige delstater i Indien har love, der begrænser retten til at skifte religion. For eksempel kan man forlange, at folk, der vil konvertere, først skal indhente tilladelse fra et regeringsorgan.

Og regeringer er ikke de eneste, der forbryder sig mod rettighederne. I Indien har der også været alvorlig opblussen af voldelige optrin, hvor hinduistiske nationalistgrupper har angrebet kristne og muslimske samfund og undertiden gennemtvunget konverteringer under trusler om vold. I nogle tilfælde er mennesker, som er blevet fordrevet på grund af volden, blevet afkrævet en konvertering før de kunne få lov at vende hjem igen.

Og det er heller ikke udelukkende religiøse mennesker, der oplever problemer. Personer, der kritiserer religiøse ideer eller forholdet mellem religion og stat, kan udsætte sig selv for alvorlig fare. I de senere år er adskillige bloggere i Bangladesh blevet myrdet af ekstremistgrupper for at kritisere religiøse ideer og praksisser samt staten. Desværre er de bangladeshiske regerings forsøg på at standse disse voldelige ekstremistgrupper indtil videre ikke lykkedes.

Nogle regeringer undlader at fordømme angreb på mennesker, som kritiserer religiøse ideer. Tavsheden sender et signal om, at volden er berettiget og acceptabel.

Retten til at ændre religion eller overbevisning er meget kontroversiel på internationalt niveau. Det er faktisk sådan, at hver gang FNs medlemslande er blevet enige om en ny konvention eller erklæring, er retten til at ændre religion blevet mere vagt formuleret.

Men selv om sproget bliver vagere, har FNs menneskerettighedskomité - hvis opgave er at rådgive landene om, hvordan de skal fortolke konventionen om borgerlige og politiske rettigheder - erklæret, at retten til at have eller tilslutte sig en religiøs overbevisning nødvendigvis må indebære retten til selv at vælge en religiøs overbevisning - inklusive retten til at erstatte éns aktuelle religion eller tro med en anden eller til at antage en ateistisk overbevisning, såvel som retten til at bevare sin religion eller overbevisning.

For at opsummere:

Retten til at have eller ændre sin religion eller overbevisning er ukrænkelig. Den kan ikke begrænses under nogen omstændigheder.

Ikke desto mindre begrænser visse regeringer denne ret, og der er mange tilfælde, hvor familier eller grupper i samfundet straffer mennesker på forskellige måder for at have eller ændre deres religion eller overbevisning.

Du kan finde mere information om retten til at have eller ændre sin religion eller overbevisning, inklusive tekster fra menneskerettighedsdokumenter, der henviser til den, i træningsmaterialerne på hjemmesiden.

Copyright SMC 2018